

POSTANOWIENIE

Dnia 14 lutego 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Karol Weitz

w sprawie z powództwa P. N.
przeciwko Skarbowi Państwa - Aresztowi Śledczemu w G.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 14 lutego 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 30 listopada 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. oddala wniosek pozwanego o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego od powoda;**
- 3. przyznaje adwokat A. P. P. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) kwotę 5400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) wraz z należnym podatkiem od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości

lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być wobec tego osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W niniejszej sprawie nie zachodzą przesłanki przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 30 listopada 2018 r. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się, na wystąpienie istotnego zagadnienia prawnego dotyczącego sposobu liczenia terminu przedawnienia w niniejszej sprawie (3 lata czy 20 lat) oraz braku rozpoznania istoty sprawy wskutek ewidentnych zaniedbań leżących po stronie Sądu, a zwłaszcza możliwości korzystania z dyskrejonalnej władzy Sądu (art. 232 zdanie drugie k.p.c.) w postępowaniu cywilnym, w sytuacji braku profesjonalnego pełnomocnika po stronie powodowej i obiektywnych podstaw do czuwania Sądu nad prawidłowością rozstrzygnięcia sprawy z jednej strony oraz niewątpliwie wyjątkowej sytuacji (zastanego stanu faktycznego) dotyczącej powoda – z drugiej strony. Skarżący wskazał także na potrzebę wykładni art. 417 k.c. i 442¹ § 1 i 2 k.c., w szczególności ich wzajemnej relacji, możliwości dochodzenia roszczenia w sytuacji niedopełnienia obowiązków ciążących na przedstawicielu Skarbu Państwa, w tym wypadku Dyrektora Aresztu Śledczego, i podniósł, że przyjęta przez Sąd Apelacyjny analiza stanu prawnego jest dyskryminująca wobec powoda, w starciu z niewątpliwie jednostką silniejszą, jaką jest Skarb Państwa.

Przez istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1) k.p.c., należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten musi mieć charakter uniwersalny, co oznacza, że jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzygnięciu innych, podobnych spraw. Chodzi przy tym o problem, którego

wyjaśnienie jest konieczne dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostający w związku z podstawami skargi oraz z wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym przez sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), i także w związku z podstawą prawną zaskarżonego wyroku (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13 oraz z dnia 3 lutego 2012 r. I UK 271/11 - nie publ.). Konieczne jest przytoczenie argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Skarżący powinien nie tylko wskazać przepis prawa (materialnego lub procesowego), którego dotyczy zagadnienie, ale także przedstawić pogłębioną argumentację prawną w celu wykazania, że zagadnienie jest istotne, a jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia w jego sprawie (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07 oraz z dnia 9 lutego 2011 r., III SK 41/10 - nie publ.).

Potrzeba wykładni przepisów prawa budzących wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), zgodnie z utrwalonym poglądem judykatury, oznacza z kolei sytuację, w której w sprawie występuje kwestia o niejasnym charakterze, będąca źródłem istotnych wątpliwości lub różnic zdań w orzecznictwie, mająca znaczenie dla oceny dochodzonego roszczenia (tak Sąd Najwyższy w postanowieniach: z dnia 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ. oraz z dnia 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15, nie publ.).

Twierdzenia skarżącego nie wystarczają do wykazania, że w sprawie doszło do ziszczenia się przesłanek wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1) i 2) k.p.c.

Po pierwsze, skarżący – w kontekście przesłanki istotnego zagadnienia prawnego – ograniczył się do wyrażenia wątpliwości co do sposobu liczenia terminu przedawnienia na gruncie art. 444¹ § 1 i 2 k.c., i zarzutu, że – w okolicznościach sprawy – sąd niezasadnie nie skorzystał z możliwości dopuszczenia określonego dowodu z urzędu na podstawie art. 232 zdanie drugie k.p.c. Nie przedstawił jednak w ogóle treści tak ujętych wątpliwości, jak również nie zawarł w skardze kasacyjnej żadnego wyodrębnionego wywodu obejmującego argumentację prawną dotyczącą tych wątpliwości.

Po drugie, skarżący – w kontekście przesłanki potrzeby wykładni przepisów budzących wątpliwości – nie sprecyzował w odrębnym wywodzie tych wątpliwości, co uniemożliwia ustalenie, na czym mają one polegać. Nie jest rolą Sądu Najwyższego domyślanie się lub poszukiwanie okoliczności, które uzasadniałyby przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 9 czerwca 2008 r., sygn. akt II UK 38/08, nie publ.; z dnia 14 grudnia 2004 r., sygn. akt II CZ 142/04, nie publ.).

Zgodnie z art. 398⁴ § 1 pkt 2) k.p.c., skarga kasacyjna powinna zawierać przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie, a zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c. – również wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania i jego uzasadnienie. Każde z tych wymagań ma charakter odrębny; ich dochowanie przez skarżącego podlega wobec tego oddzielnemu badaniu. Rozwiązanie to, którego formalnym potwierdzeniem jest uregulowanie obu wymagań w odrębnych jednostkach redakcyjnych, związane jest z tym, że w postępowaniu kasacyjnym spełniają one odmienną funkcję. Konieczność przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia obejmuje wskazanie przez skarżącego, jakiego rodzaju naruszenia prawa zarzuca zaskarżonemu orzeczeniu, i podanie argumentacji mającej wykazać istnienie tych naruszeń. Z kolei wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie obejmuje wskazanie przyczyn, dla których Sąd Najwyższy powinien rozpoznać skargę, i przedstawienie motywacji mającej potwierdzać istnienie tych przyczyn. Oznacza to, że wskazanie przyczyn kasacyjnych i ich uzasadnienia nie może zastąpić wskazania podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, i na odwrót – wskazanie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia nie może zastąpić wskazania przyczyn kasacyjnych i ich uzasadnienia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, z dnia 24 kwietnia 2002 r., III CK 70/02, nie publ., z dnia 2 grudnia 2003 r., II UZ 101/03, nie publ., z dnia 23 czerwca 2015 r., II CSK 756/14, nie publ.).

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 102 oraz art. 108 § 1 w związku z art. 391 § 1 i z art. 398²¹ k.p.c.

O kosztach nieopłacone pomocy prawnej udzielonej powodowi przez adwokat A. P. P. w postępowaniu kasacyjnym z urzędu Sąd Najwyższy orzekł na podstawie § 4 ust. 1 i 3, § 8 pkt 7) i § 16 ust. 4 pkt 2) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (jedn. tekst: Dz. U. z 2019 r., poz. 18).